

ливістю обліку фермерських господарств є те, що стосовно нього не можна застосовувати загальні принципи організації обліку сільськогосподарських підприємств, так як облік фермерських господарств повинен бути мало затратним і спрощеним. Однак, потрібно чітко визначити межу скорочення обліку, яка б з одного боку — спростила звітність фермерських господарств, а з іншого — забезпечувала б всі потреби управління.

Бабич О.М., студент
Вінницький національний аграрний університет
Науковий керівник — д.е.н., професор Л.В. Гуцаленко

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Система внутрішнього контролю на підприємстві посідає одне з найважливіших місць у плануванні діяльності і перспектив розвитку. Система внутрішнього контролю забезпечує перевірку достовірності і правильності інформації підприємства, збереження матеріальних цінностей, дотримання працівниками чинного законодавства, проводить аналіз ефективності використання ресурсів підприємства та інше [4, с. 130].

Застосування внутрішнього аудиту в системі внутрішньогосподарського контролю, перш за все цікавить власників підприємства у підтвердженні достовірності інформації про господарську діяльність цих підприємств.

Трактування сутності та значимості внутрішнього аудиту, як складової внутрішньогосподарського контролю у економічній літературі досить неоднозначне. Його дослідженню присвячені праці таких вітчизняних учених, як Н.А. Бортника, А.Н. Бортника, Ф.Ф. Бутиця, Н.І. Дорош, М.Д. Ковінька, Я.В. Меха, В.П. Пантелєєва, О.А. Петрик, В.С. Рудницького, В.В. Сопка та ін.

Здійснення внутрішнього аудиту на підприємствах України не носить обов'язкового характеру, проте у суб'єктів господарювання, де він все таки проводиться не має жодної юридичної сили. Рішення про провадження внутрішнього аудиту приймається власниками підприємств, спираючись тільки на їхні інтереси.

В Україні в наш час лише невелика кількість підприємств бачить необхідність запровадження внутрішнього аудиту. Причина

такого ставлення у тому, що незначний строк здійснення діяльності внутрішнього аудиту зумовлює невелику поки що кількість кваліфікованих аудиторів; до підприємств не застосовуються фінансові санкції за відсутність внутрішнього аудиту; утримання у штаті фахівців — аудиторів з високою оплатою праці значно збільшує витрати підприємства.

Слід зазначити, що внутрішній аудит з'явився під впливом негативного досвіду аудиторської практики країн Західної Європи, а його розвиток спричинений прийняттям законодавчих актів, скерованих здебільшого на:

- збереження майна власників підприємства;
- забезпечення власників достовірною інформацією щодо діяльності підприємства;
- надання державі необхідної інформації про діяльність підприємства, що акумулюється у фінансовій звітності та оприлюднюється;
- недопущення легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом [6, с. 219]

За визначенням Міжнародних стандартів аудиту, внутрішній аудит — це діяльність з оцінювання, яка організована в межах суб'єкта господарювання і яку виконує окремий відділ.

Функції та можливості внутрішнього аудиту залежать від характеру діяльності, розміру та структури підприємства, а також від потреб керівництва. До типових функцій внутрішнього аудиту, які притаманні будь — якому підприємству, можна віднести наступні:

- аналіз та оцінка стану бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю, розробка рекомендацій щодо удосконалення цих систем;
- перевірка дотримання чинних норм законодавства, а також положень облікової політики та внутрішньої нормативно-методичної бази;
- перевірка наявності, стану і збереження майна;
- зменшення ризиків у проведенні операцій, пов'язаних з ефективним використанням ресурсів;
- розробка і подання пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і пропозицій з підвищення ефективності управління [1, с. 137].

Метою аудиторів є не виявлення порушення і помилок для подальших висновків і покарання винуватців, а здійснення оцінки ризиків, слабких сторін у роботі організації та надання рекомендацій для підвищення ефективності господарювання.

У виявленні та попередженні нестач і розкрадань значна роль належить внутрішньогосподарському контролю. По суті, близько 90 % нестач і розкрадань на підприємствах виявляється інвентаризаціями, проведеними безпосередньо їх працівниками. Поряд із цим виявляється близько 50 % непродуктивних витрат і втрат. Тому з метою забезпечення збереження майна, своєчасного попередження нестач, розтрат і непродуктивних витрат потрібно, насамперед, забезпечити ефективність внутрішньогосподарського контролю.

На підприємствах мають складатися графіки здавання звітів матеріально-відповідальними особами, а також графіки передачі документів на автоматизовану обробку. Важливим елементом є розроблення проектів планів проведення інвентаризації грошових коштів, матеріальних цінностей та ін. При цьому значення надається розробці проекту плану проведення річної інвентаризації всіх статей балансу в більшості випадків станом на 1 жовтня відповідного року. Однак в господарській діяльності будь-якого підприємства можуть мати місце зловживання, крадіжки та шахрайства в міжінвентаризаційний період, які виявити досить складно і практично неможливо. Саме в даному періоді господарювання особливу увагу буде відігравати внутрішній аудит, який зводитиме до мінімуму негативні явища такого роду.

Внутрішньому аудиту властива максимальна гнучкість, здатність виправлення помилок і удосконалення фінансово-господарської діяльності підприємства. Саме завдяки цим властивостям внутрішній аудит має значний потенціал для подальшого розвитку.

Напрямами удосконалення внутрішнього аудиту як складової внутрішньогосподарського контролю в Україні є:

1. нормативно-правове регулювання аудиту (підготовка відомчих положень з внутрішнього аудиту; розробка внутрішніх правил (стандартів) внутрішнього аудиту);

2. формування організаційної структури служб внутрішнього аудиту (створення оптимальної структури служб внутрішнього аудиту; створення служб внутрішнього аудиту на середніх і малих підприємствах; поширення сфери діяльності аудиту шляхом надання консультаційних послуг);

3. ефективне управління внутрішнім аудитом (нормування праці та оптимізації чисельності аудиторів у службі внутрішнього аудиту; вдосконалення планування аудиторської діяльності та вибір ефективних програм аудиту; розробка і впровадження показників ефективності та якості аудиторського контролю; застосування автоматизації аудиту щодо перевірки, консультацій, аналізу);

4. розробка організаційно-технологічних схем і процедур проведення внутрішнього аудиту (розробка схем і процедур перевірки системи бухгалтерського обліку та системи внутрішнього контролю, визначення відповідних показників систем і критеріїв, яким вони повинні відповідати; розробка робочих стандартів внутрішнього аудиту за об'єктами);

5. удосконалення методології проведення внутрішнього аудиту: модифікації методик ревізії до умов підприємницької діяльності;

6. професійна підготовка фахівців із внутрішнього аудиту (підвищення кваліфікації внутрішніх аудиторів);

7. ефективне управління внутрішнім аудитом (нормування праці та оптимізація чисельності аудиторів у службі внутрішнього аудиту і т.д.) [5, с. 61].

Аналіз проведених досліджень дає можливість дійти висновку, що внутрішній аудит як елемент внутрішньогосподарського контролю надає контрольні і аналітичні функції системи менеджменту з метою своєчасного прийняття управлінських рішень та забезпеченню стабільності діяльності суб'єктів господарювання в умовах ринку. Внутрішній аудит у системі внутрішньогосподарського контролю сприяє забезпеченню достовірності облікової інформації, знижує ризики підприємства в умовах кризи та сприяє досягненням необхідних цілей.

В Україні потрібно проводити належну інформаційно — роз'яснювальну роботу серед власників і керівників підприємств, аби вони усвідомили головне призначення інституту внутрішніх аудиторів, яке полягає у підвищенні ефективності та забезпеченні прозорості економіки бізнесу.

Список використаних джерел

1. *Верхоглядова Н.І., Олініченко І.В.* Розвиток внутрішнього аудиту / Н.І. Верхоглядова, І.В. Олініченко // Економіка і регіони — 2009. — № 1(20). — С. 136—139,

2. *Каменська Т.* Основні напрями діяльності внутрішнього аудиту в системі управління / Т. Каменська // Бухгалтерський облік і аудит. — 2010. № 7. — С. 40—43.

3. *Столяр Л.Г.* Внутрішньогосподарський контроль та внутрішній аудит у системі управління підприємством / Л.Г. Столяр // [Електронний ресурс] — <http://www.nbuv.gov.ua>,

4. *Соловйов Д.І.* Використання внутрішньогосподарського контролю при поточному та перспективному плануванні вдосконалення облікових та контрольних процесів на підприємстві / Д.І. Соловйов // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. — 2009. — №4(8). — С. 130—132.

5. Чуєнков Ф.Є. Необхідність створення внутрішнього аудиту як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю // Інвестиції: практика та досвід. — 2010. — №17. — С. 58—62.

6. Філозоф О.В. Петренко Н.І. Правові основи організації внутрішнього аудиту в Україні / О.В. Філозоф // [Електронний ресурс] — <http://www.nbuv.gov.ua>.

Безручко Х.В., студент
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник — ст. викл. Ю.А. Шевченко

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТРАНСПОРТНО-ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ

У зв'язку із введенням у дію Податкового кодексу України (далі — ПКУ), все більшої актуальності набуває правильність та своєчасність відображення в обліку транспортно-заготівельних витрат (далі — ТЗВ) під час реалізації продукції, зважаючи на підвищену увагу до визнання таких витрат для потреб обчислення об'єкта оподаткування податком на прибуток. Основні проблемні аспекти виникають під час обліку транспортно-заготівельних витрат при їх включенні до собівартості готової продукції, а також при визначенні складу транспортно-заготівельних витрат, що може не збігатися у податковому та бухгалтерському обліку.

Згідно пп. 14.1.228 ПКУ транспортно-заготівельні витрати повинні входити до складу собівартості придбаних матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів та всіх інших запасів, визначених відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку, що застосовуються в частині, яка не суперечить положенням ПКУ.

Проте на практиці на багатьох підприємствах ТЗВ обліковують на рахунку 93 «Витрати на збут», без включення до собівартості запасів, які вибули. На нашу думку, таке відображення ТЗВ є помилковим і може спричинити викривлення у результатах діяльності підприємств.

Згідно з п. 9 П(С)БО 9 «Запаси» ТЗВ мають включатися до первісної вартості придбаних запасів з використанням одного з методів розподілу:

1) метод прямого розподілу — ТЗВ прямо включаються до собівартості кожної конкретної одиниці придбаних запасів;